

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КСП-653-08-30
дата 19.10.2016 г.

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
ПРИ 43-ТО НС

ПОЗИЦИЯ НА КС НА КНСБ

Относно: Проект на закон за изменение и допълнение на Кодекса
за социално осигуряване, № 602-01-56, внесен от МСна 7.10.2016 г.

I. ОБЩИ БЕЛЕЖКИ:

1. Проектът на закон, обект на настоящата позиция е предоставен на КНСБ във връзка с искането на становище на НСТС от председателя на Комисията по труда, социалната и демографската политика на Народното събрание. Той бе разгледан, приет и внесен в Парламента от Правителството без сътрудничество и консултации, т.е. в **нарушение на Кодекса на труда**. Ето защо КС на КНСБ изразява своето дълбоко разочарование и недоволство от подобно пренебрежение, особено с оглед активното, задълбочено и доказано отговорно отношение на Конфедерацията към проблемите на допълнителното пенсионно осигуряване

2. Законопроектът не променя досегашната архитектура на пенсионната система и, в общи линии следва реализираните с последните промени на КСО (2014-2015), които в немалка част бяха аргументирани и договорени от КНСБ. На практика с този проект се цели по-нататъшно усъвършенстване на пенсионната реформа в частта допълнително пенсионно осигуряване (ДПО). За жалост, въпреки настойчивата позиция на КНСБ за разработване на тези въпроси в рамките на работна група с участието на синдикатите това не се случи. В тази връзка **КС на КНСБ изказва остро недоволство**, че по тези присъщи на синдикалните отговорности и значими за защитата на интересите на осигурените лица проблеми, капацитетът и сътрудничеството на синдиката в нарушение на закона бяха пренебрегнати за пореден път

3. В мотивите си вносителят твърди че проектът доразвива и усъвършенства регулациите на ДПО, с оглед на ангажименти залегнали в Националната програма за реформи, изпълнение на изисквания по европейски директиви и регламенти и засиленото наблюдение на икономическите политики в Европейския съюз. **КНСБ оценява положително този стремеж**.

Но, общият преглед на проекта предизвиква **неудовлетворение** от предимно техническото и управленско естество на промените. Основната, социалната роля и значимост на ДПО е оставена на заден план и почти не е третирана. Синдикатът счита за **огромна празнота и недостатък отсъствието на регламент за изработване и предлагане на разнообразни пенсионни продукти (различни портфейли) и особено на изчерпателен ред, условия и защита на права на „изхода“ от ДПО - фазата на изплащане на допълнителните пенсии.**

II. ПРИНЦИПНИ СЪОБРАЖЕНИЯ

По промените, касаещи подобряването на корпоративното управление и изискванията към членовете на управителни и контролни органи на дружествата.

1. КС на КНСБ счита, че с напредването на периода на функциониране на дружествата, опериращи в допълнителното пенсионно осигуряване и нарастването на сумите под тяхно управление изискванията към органите за управление и контрол като цяло и на индивидуално ниво обективно нарастват. В тази връзка **приема за логично завишаването на изискванията към квалификацията, компетентността и репутацията на членовете на органите за управление и контрол на дружествата и лицата, които пряко взимат решения.** Безспорно е, че завишаването на гаранциите за професионализъм в дейността по управление на пенсионни фондове и отговорностите на държавния контролен орган е стъпка в правилната посока. Същевременно прекалено дълга е поредицата от условия и изисквания – ту към целите органи, ту към отделни длъжностни наименования и това създава впечатлението за известна прекомерност.

2. В същата посока са и предложените по-строги правила и разрешителен режим за **акционерно участие в капитала на дружествата. КНСБ намира тези изменения за логични и целящи ясни и прозрачни собственически отношения, които гарантират стриктни и равнопоставени правила на тази дейност.** Доколкото вносителите ги обосновават с норми от европейски директиви КС на КНСБ счита, че е редно към проекта да се приложи писмен анализ на компетентните органи за направлението и степента на съответствие.

3. КС на КНСБ счита, че по принцип въвеждането на **независимо участие в състава на органите за управление на ПОД** е един от положителните моменти в законопроекта. Но той би имал смисъл ако чрез него се цели не „допълнителен професионален капацитет“ (това би се тълкувало като недостиг на такъв у основните членове на органите) както сочат вносителите на проекта, а наистина една независима гледна точка и най-вече представителство основно на гледната точка на най-заинтересованите страни, каквито са преди всичко осигурените работници и служители. В този смисъл **КС на КНСБ настоява за пререшаване на въпроса с независимото участие в органите за управление на ПОД като се даде възможност за представителство на представителните организации на работниците и служителите.** Това предполага към тези лица да не се предявяват същите изисквания за професионална компетентност и кариера каквито са за членовете на наистина

професионалното управление на дружествата. Участието на подбрани по този начин независими членове на органите за управление, дори да е само със съвестателен глас наистина ще осигури една независима гледна точка по всички разисквани в тези органи въпроси.

4. Подчертано положителна е оценката на КНСБ за въвеждането на отговорност на дружествата към статута и квалификацията на осигурителните посредници, които работят от тяхно име. Несъмнено ролята на осигурителните посредници в дейността на ПОД е от важно значение, особено от гледна точка на прозрачност, почтеност и превенция на евентуални конфликти. Ето защо нормативно закрепени ангажименти на дружествата към квалификацията, поведението и контрола на поведението на осигурителните посредници са напълно обосновани.

Все пак ще отбележим, че **забраната за работодателите да бъдат осигурителни посредници по отношение на собствените си работници и служители, според КС на КНСБ не е доведена до край, тъй като не се третират случаите ако подобна дейност е осъществена, в нарушение на нормативния ред. Също така намираме, че е редно законът да регламентира, документа, с който дружествата, респективно посредниците ще удостоверяват наличието на предвиденото в чл.123 г, ал. 6, т. 5 обучение. Пропуск е според нас липсата на регламент или поне насоки по съдържателната страна на това обучение, които да гарантират единен подход и минимум от задължителни знания.**

По усъвършенстването и прецизирането на нормите, относно системите за управление на риска и вътрешния контрол на дружествата

В съответствие с ангажиментите на Правителството в Националната програма за реформи, относно законодателството в сферата на небанковия финансов сектор с проекто-закона ПОД са задължени да изградят система за надеждно и благоразумно управление на дейността, а управителните органи са отговорни за нейното създаване и ефикасно функциониране. КС на КНСБ **приема новите норми** като цялостна „пътната карта“ към прозрачно, професионално и благоразумно функциониране на дейността, което гарантира по-качествено правата на осигурените. Но наред с това **счита за редно функциите и задълженията на новите специализирани звена и служби за управление на риска и вътрешен контрол и одит да бъдат уредени на законово, а не на подзаконово равнище, както проектът предлага.**

По промените, относно банките-попечители и правилата за инвестиране на средствата от фондовете за допълнително пенсионно осигуряване

1. Измененията в тази част от законопроекта КС на КНСБ приема също като елемент на прецизирането на дейността по цялата верига от субекти. От особено значение е въвеждането на отговорност на банките попечители за настъпили загуби или пропуснати ползи в резултат от неизпълнение на попечителските задължения по закон. Но, според нас е нужно още веднъж да се прецени дали не се дублират дейности и функции на дружества, КФН и банките-попечители.

2. Доколкото инвестирането на финансови активи е изключително специфична материя КС на КНСБ не се ангажира с подробна и категорична оценка. Все пак намира

за важно да отбележи, че инвестирането на средствата за пенсионните права на осигурените лица трябва да следва правилата за благоразумност, което предполага диверсификация, забрана за инвестиране в свързани или квази свързани лица, недопускане на висока концентрация на средства в един емитент или една емисия книжа, известно дистанциране от пазарите на недвижими имоти и др.п. В тази връзка предложените правила за инвестиране изглеждат логични и насочени към по-добри гаранции за правата на осигурените лица.

Но, за съжаление законопроектът не предвижда разнообразни правила за инвестиции във фазата на натрупване (различни портфейли), каквито нееднократно са разработвани, предлагани и разглеждани на експертно ниво. Различните инвестиционни портфейли създават предпоставки за повишаване заинтересоваността на осигурените лица, тяхната отговорност към собствените им права и не на последно място повлияват решително осигурителната им култура.

По регулирането на изхода от допълнителното пенсионно осигуряване, а именно „фазата на изплащане“.

1. Както бе посочено в началото на настоящата позиция **основен недостатък на проекта е липсата на подробен и ясен регламент на фазата на изплащане.** А именно такава съвкупност от норми е особено необходима, тъй като масовото стартиране на изплащане на пенсиите от втория стълб е както се казва „на прага“. Както е известно връзката между ангажиментите на дружествата по изплащането и организацията на дейността и управлението им е пряка, което означава, че сегашните предложения може да се окажат недостатъчни или несполучливи когато се разработи и фазата на изплащане.
2. Важността на проблемите „на изхода“ на допълнителното пенсионно осигуряване, дава основание на КС на КНСБ да настоява за спешно организиране на необходимата експертна работа с участието на всички заинтересовани страни. В тази връзка, съветът ползва случая за да обърне внимание на някои принципни постановки, на които КНСБ ще държи.
 - 2.1. Регулирането на фазата на изплащане на пенсионни обезщетения от капиталовите схеми трябва да държи сметка за допустимите различия между задължителното и доброволното пенсионно осигуряване, особено по отношение на разнообразието на продуктите и обхвата на избора на осигурените лица. Голямо разнообразие от продукти и отразяване на лични желания и дори капризи е допустимо и дори желателно в доброволното осигуряване.
 - 2.2. Допълнителното задължително пенсионно осигуряване (универсални и професионални пенсионни фондове) е част от законоустановената пенсионна система. По европейската класификация то е Първи bis стълб и подлежи на правилата за координация по Регламент ЕО 883/2004 и ЕО 987/2009, което не предполага особено творчество,

както при организацията, така при функционирането и особено по отношение правата на осигурените лица.

- 2.3. Целта на допълнителното задължително осигуряване в УПФ изначално е да предоставя пожизнена допълнителна пенсия за осигурителен стаж и възраст (чл.139, ал. 1 КСО), която допълва и надгражда пенсията от солидарния фонд „Пенсии“ на ДОО. Поради това и осигурителната вноска за допълнителното задължително осигуряване в УПФ се задели от общата вноска за фонд „Пенсии“ в ДОО и се внася по същите правила и разпределение между работодател и работник.
- 2.4. Професионалните пенсионни фондове (ППФ) са създадени за да се реализира ранното пенсиониране на лицата, които имат това право. За периода до навършване на общата пенсионна възраст за пенсия от ДОО, срочната им пенсията от ППФ е техният единствен пенсионен доход и размерът му е от огромно значение.
- 2.5. Във връзка с гореизложеното всички отклонения от целите, предназначението на осигуряването, както и утвърдените правила за функциониране на пенсионни фондове, било в действащи текстове, било в нови, не се вписват в замисъла за създаване на втория стълб и несъмнено ще бъдат за сметка на адекватността на пенсионното обезщетение.
- 2.6. Функциониращите субекти в ДЗПО, които се ангажират с изплащането на пенсионни продукти, особено пожизнените допълнителни пенсии би следвало да отговарят на изискванията и да функционират по правилата (Д 2009/138 и Д 2003/41и регламент 35/2015), валидни за такава дейност и институции, които я упражняват.
- 2.7. **КС на КНСБ ще държи много ясно и категорично да се регламентират въпросите, свързани с правопораждащия момент на пенсия от УПФ и ППФ, с оглед обвързаността с общата пенсионна възраст и правата от т.н. първи стълб. В тази връзка, текстовете от законопроекта, които навлизат донякъде в темата, особено въвеждането на т.н. „разсрочено изплащане“ (§49, чл. 169б) намираме за недостатъчни и двусмислени, особено с оглед на промените с § 35 и § 37 от проекта.**

В заключение, Координационният Съвет на КНСБ оценява стремежа и усилията на вносителите на проектозакона да се усъвършенстват и прецизират нормите на Дял Втори на КСО в името на устойчивост на дейността по допълнителното пенсионно осигуряване и повишаване гаранциите за правата на гражданите. Но, с оглед на липсващите изключително важни части, посочени по-горе целта е постигната само от части.

Ето защо КС на КНСБ убедено счита, че нищо не налага да се прибързва и законопроекът да се приеме в настоящия вид. Синдикатът категорично настоява за

прецизно и задълбочено обсъждане и доработване на законопроекта с участието на социалните партньори.